

ПРОДУКТИВНІСТЬ СВИНЕЙ РІЗНИХ ТИПІВ ВИЩОЇ НЕРВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІДГОДІВЛІ

*О. В. Данчук, канд. вет. наук, доцент
olexdan@ukr.net*

Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

Продуктивність свиней формується під впливом широкого комплексу морфологічних, біологічних, фізіологічних особливостей, які залежать від повноцінності годівлі, умов утримання, породи та типу вищої нервової діяльності. Нервова система кожної тварини має свої індивідуальні особливості, врахування яких є обов'язковою умовою використання всього продуктивного потенціалу тварин. Встановлено, що тип ВНД може передаватись спадково, але велику роль при його формуванні у молодняку відіграє середовище, в якому перебуває тварина. Сформований у молодняку тип поведінки у дорослому віці практично не змінюється, якщо немає кардинальних змін в умовах утримання.

Тому метою цих досліджень було встановити продуктивність свиней різних типів ВНД в умовах відносного спокою та технологічного стресу в період відгодівлі.

Дослідження проводилися на свинофермі ТОВ СП «Нібулон», філія «Мрія», с. Сокил Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. Для проведення експерименту було підібрано 40 свиней великої білої породи, аналогів за віком (4 місяці), у яких визначали силу, врівноваженість і рухливість нервових процесів. Відбір проводили за модифікованою методикою, розробленою на кафедрі фізіології, патофізіології та імунології тварин НУБіП України, в основі якої лежить вивчення (в типових індивідуальних станках) рухової реакції тварини на місці підкріплення кормом, швидкості вироблення умовного рухово-харчового рефлексу, ступеня орієнтовної реакції і зовнішнього гальмування, утворення переробки умовних рухово-харчових рефлексів і реакції тварини на гальмівний подразник. На підставі аналізу отриманого матеріалу було сформовано 4 групи тварин по 10 голів у кожній: I група — сильний врівноважений рухливий тип вищої нервової діяльності (СВР); II група — сильний врівноважений інертний тип (СВІ); III група — сильний неврахований тип ВНД (СН); IV група — слабкий тип (С). Тварин утримували у типових свинарниках на сухому концентратному типі годівлі, доступ до води був вільним, поросята отримували в достатній кількості кормів. У 6-місячному віці їх переводили в літній табір та перформували групи — тобто тварини переживали технологічний стрес. Матеріалом для досліджень були маса тіла свиней та середньодобові прирости в період із 4-х до 7-місячного віку.

Під час проведених досліджень встановлено, що маса тіла тварин сильних типів ВНД, аналогів за віком та в однакових умовах утримання, вірогідно не відрізнялася. Однак у тварин слабого типу ВНД у період із чотирьох до семи місяців вона була на 18,4–24,4 % ($P < 0,001$) нижчою, ніж у тварин сильних типів ВНД. Зокрема, у 7-місячних тварин слабого типу ВНД маса тіла була $68,6 \pm 2,2$ кг, тоді як у тварин сильного врівноваженого рухливого типу (СВР) — $88,8 \pm 1,9$ кг, сильного врівноваженого інертного (СВІ) — $84,6 \pm 1,6$ та сильного неврахованого (СН) — $84,0 \pm 2,0$ кг.

Переведення дослідних тварин у 6-місячному віці у літній табір істотно впливало на середньодобові прирости, зокрема протягом першої декади після дії стресового фактору середньодобові прирости у тварин СВР, СВІ та СН типів ВНД становили відповідно $0,135 \pm 0,07$, $0,144 \pm 0,08$ та $0,101 \pm 0,09$ кг. Варто зауважити, що за аналогічний період у тварин слабого типу ВНД було встановлено зниження маси тіла тварин в середньому на 1,6 %. Далі, до 7-місячного віку, тривала адаптація тварин до змінених умов утримання зі зростанням середньодобових приростів, внаслідок чого від 6- до 7-місячного віку середньодобові прирости у тварин СВР становили $0,4 \pm 0,09$ кг, у СВІ — $0,49 \pm 0,10$ кг, у СН — $0,53 \pm 0,22$ кг та у С — $0,25 \pm 0,14$ кг відповідно.

Таким чином, встановлено відсутність вірогідної різниці у продуктивності тварин сильних типів ВНД. У тварин слабого типу ВНД середньодобові прирости перебувають на вірогідно нижчому рівні, ніж у тварин сильних типів. Технологічний стрес сприяє зниженню середньодобових приростів у свиней сильних типів ВНД та деякому зниженню маси тіла протягом першої декади у тварин слабого типу ВНД.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці нових методів підвищення стресостійкості тварин із урахуванням типів вищої нервової діяльності.